

رفتارهای نامطلوب دانش آموزان و شیوه های مدیریت آنها (۱۴)

دانش آموز خبر چین - دانش آموز پرحرف

مترجمان: فخرالسادات بوسقی طباطبائی / کارشناس ارشد روان شناسی (دبیر باغچه بان شماره ۴ تهران)

مهناز زمانی وایقان / دبیر باغچه بان شماره ۴ تهران

در ادامه بحث هایی که در شماره های پیشین با عنوان رفتارهای نامطلوب دانش آموزان و شیوه های مدیریت آنها ارائه شد، در این بحث به تحلیل رفتار نامطلوب دیگری می پردازیم. خبرچینی و پرحرفی از دیگر رفتارهای نامطلوبی است که در این شماره مورد بحث قرار می گیرد.

۷. می داند که خبرچین است و رفتار او هیچ سودی برای دیگران ندارد.

۸. او به خبرچینی ادامه می دهد زیرا « دانستن » و « بررسی » به او احساس جزیی از گروه و جمع بودن را می دهد.

ب) آثار و پیامدهای رفتار

رفتار این دانش آموز چه اثری بر آموزگاران، والدین و همکلاسی های او می گذارد و چگونه محیط مدرسه و خانواده ی وی را تحت تأثیر قرار می دهد؟
۱. آموزگار و هم کلاسی های خود را آزرده خاطر می کند.

۲. احساس سوء ظن و بدگمانی را بر می انگیزد.

۳. حریم شخصی دیگران را نقض می کند.

۴. به دلیل خبرچینی، شایعات در تمام مدرسه به راحتی پخش می شود.

دانش آموز خبرچین^۱

الف) نشانه های رفتار

رفتارها و شیوه های خاص برخوردار این دانش آموز

در خانه و مدرسه عبارت اند از:

۱. می خواهد از همه ی امور جاری سر در بیاورد.

۲. می خواهد میز آموزگار و وسایل شخصی هم کلاسی هایش را جستجو کند.

۳. کنجکاو است بداند هم کلاسی هایش چه می گویند.

۴. دوست دارد بداند هم کلاسی هایش چه نمراتی گرفته اند.

۵. از انجام این کارها قصد آزار دیگران را ندارد، او فقط فضول است.

۶. چنین دانش آموزی، یکی از تنها ترمین دانش آموزان در مدرسه است و شاید تنها ده ستون او دانش آوری باشد با همین مشکل باشند.

ج) راهکارهای عملی

- برای مدیریت درست رفتار چنین دانش آموزی باید:
- دلایل این رفتار نامطلوب را مشخص کنید.
  - دانش آموزی را که نیاز به عرض اندام دارد به دقت زیر نظر بگیرید.
  - روش‌ها، مراحل و تکنیک‌های ویژه‌ای را در خانه و مدرسه به کار ببندید تا وی مجبور به اصلاح یا تغییر رفتار خود شود.
  - علت اولیه‌ی این رفتار نامطلوب، توجه است. این دانش آموز با خبرچینی می‌کوشد مورد توجه دیگران (همسالان و یا بزرگترها) قرار گیرد. از جمله نیازهای اولیه‌ی وی در خبرچینی می‌توان به نیاز وی در ایجاد ارتباط انسانی اشاره کرد. این دانش آموز در خانه و مدرسه نیاز شدیدی به برقراری ارتباط با دیگران دارد. از جمله نیازهای ثانویه‌ای که باعث ایجاد چنین رفتاری می‌شود، نیاز به اجتماعی بودن است. این دانش آموز نیازمند مشارکت با جامعه است. البته هر انسانی نیاز به تعلق دارد، اما خیلی‌ها نمی‌دانند چگونه این نیاز را ارضا کنند. همچنین نیاز به شأن اجتماعی از جمله نیازهای ثانویه‌ی وی است. فرد خبرچین با رفتار خود نشان می‌دهد به کسب منزلت اجتماعی و اینکه کسی روی او حساب کند، نیاز دارد.
  - در این بخش به برخی اقداماتی که می‌تواند به دانش آموز خبرچین کمک کند تا رفتارهای متعادل‌تری را در پیش گیرد، اشاره می‌شود.
  - ۱. به طور خصوصی با این دانش آموز مشاوره کنید. این عملکرد همواره نتایج بهتری نسبت به تذکر و مشاوره در جمع دارد.
  - ۲. هنگام مشاوره و اشاره به رفتار او از واژه‌ی «کنجکاوی» و نه «فضولی» و «خبرچینی» استفاده کنید.

- ۳. با این دانش آموز در مورد احترام به حریم شخصی افراد صحبت کنید.
- ۴. به او کمک کنید تا بفهمد چگونه دیگران، هنگامی که حریم شخصی‌شان مورد تعرض قرار می‌گیرد آزرده خاطر و عصبی می‌شوند. به همین ترتیب به او بگویید با کنجکاوی بی‌جای او، چه مشکلاتی می‌تواند ایجاد شود. نکته‌ی قابل توجه این است که این دانش آموز دزد نیست. البته شاید به ظاهر این گونه به نظر نرسد، ولی او چیزی نمی‌دزد.
- ۵. بنابراین، به سعی و تلاش خود برای یاری رساندن به این دانش آموز که با مشکل کنجکاوی درگیر است ادامه دهید. هرگز کاری نکنید که احساس ترس و یا در مرحله‌ی بعد «دزدی» در وی تحریک شود، زیرا این کار درستی نیست. او احتمالاً قابل اعتماد است.
- ۶. به او کمک کنید به روش‌های استفاده از حس کنجکاوی‌اش به عنوان نیروی مثبت و نه منفی فکر کند.
- ۷. هرگز فراموش نکنید این دانش آموز به دیگران نیاز دارد، او نیاز دارد تا در جمع قرار گیرد.
- ۸. آگاه باشید این دانش آموز، ارتباط معنی‌داری با همسالان و یا آموزگاران خود ندارد. در حالی که به این ارتباط نیاز دارد و می‌داند چرا. بنابراین، ممکن است این دانش آموز را در میان پذیراترین افرادی که کمک می‌کنند پیدا کنید.
- ۹. به این دانش آموز وظایفی محول کنید که حس اعتماد و مسئولیت او را برانگیزد. این روش می‌تواند سبب برگشت سریع رفتار مزبور شود.

اشتباه‌های متداول در مورد این کودکان

برخی داورهای نادرست و خطاهایی که معمولاً در رویارویی با این دانش آموزان اتفاق می‌افتد و

« من کہ با او صحبت نمی کردم، او با من صحبت می کرد.»

۶. گستره‌ی توجه کوتاهی دارد و در آرزوی توجه است.

۷. بی‌علاقه و بی‌انگیزه است.

۸. به سختی برای کارهای کلاسی آماده می‌شود و به ندرت تکالیف کلاسی خود را به طور کامل و با دقت انجام می‌دهد.

ب) آثار و پیامدهای رفتار

رفتار این دانش‌آموز چه اثری بر آموزگاران، والدین و همکلاسی‌هایش می‌گذارد و چگونه محیط مدرسه و خانواده‌ی وی را تحت تأثیر قرار می‌دهد؟

۱. آموزگار و هم کلاسی‌هایش را از پرحرفی آزرده خاطر می‌کند.

۲. نظم کلاس و درس را برای هم می‌زند.

۳. آغاز کلاس بر او مشکل است.

۴. توجه همه را پرت می‌کند و دیگران را به صحبت کردن تشویق می‌کند.

۵. اقتدار آموزگار را زیر سؤال می‌برد.

۶. وقتی این دانش‌آموز ادعا می‌کند اذیت شده است، آموزگار در مقابل او حالت تدافعی می‌گیرد.

۷. آموزگار دائماً او را توبیخ می‌کند.

۸. چنانچه همکلاسی‌هایش به صحبت کردن تشویق شوند آنها نیز به دردسر می‌افتند.

۹. دانش‌آموزان دیگر به این باور می‌رسند آموزگار، نادرست، نامهربان و بدجنس است.

۱۰. زمان کلاس از دست می‌رود.

۱۱. آموزش جدی برای مدت زمان طولانی ادامه نمی‌یابد.

می‌تواند منجر به تثبیت رفتار یا تشدید آن شود عبارت‌اند از:

۱. ممکن است چون این دانش‌آموز بسیار مهاجم است مایل باشید آشکارا او را خبرچین بنامید.

۲. به این دانش‌آموز تهمت رفتارهای زشت دیگری بزنید، هر چند می‌دانید خبرچینی تنها گناه اوست.

۳. در صحبت‌هایتان به این نکته اشاره کنید بر این باورید او آب زیر کاه و متقلب است.

۴. این دانش‌آموز را از انجام هر کاری منع کنید.

۵. او را از خود برانید.

۶. با او مشاوره نکنید.

۷. از همکلاسی‌های او بخواهید که مراقب دانش‌آموز خبرچین باشند.

۸. با سوء استفاده از وی، او را به یک دانش‌آموز خائن تبدیل کنید.

*****

دانش‌آموز پرحرف^۲

الف) نشانه‌های رفتار

رفتارها و شیوه‌های خاص این دانش‌آموز در خانه و مدرسه عبارت‌اند از:

۱. مجبور به پرحرفی و عاشق و راجی است و دائماً یک نفر یا همه را شریک پرحرفی خود می‌کند.

۲. دائماً با آموزگاران و دیگر دانش‌آموزان صحبت می‌کند. حتی ممکن است با خودش نیز حرف بزند.

۳. در زمان‌های نامناسب پیشنهادها نامربوط می‌دهد.

۴. شنونده‌ی ضعیفی است و اغلب خودش نیز نمی‌فهمد چه می‌گوید.

۵. هنگامی که آموزگار به او تذکر می‌دهد می‌گوید:

ج) راهکارهای عملی

- برای مدیریت درست رفتار چنین دانش آموزی باید:
- دلایل این رفتار نامطلوب را مشخص کنید.
  - دانش آموزی را که نیاز به عرض اندام دارد، به دقت زیر نظر بگیرید.
  - روش‌ها، مراحل و تکنیک‌های ویژه‌ای را در خانه و مدرسه به کار ببندید تا وی مجبور به اصلاح یا تغییر رفتار خود شود.
  - علت اولیه‌ی این رفتار نامطلوب، توجه است و صحبت مداوم برای جلب توجه است. از جمله نیازهای اولیه‌ای که باعث این رفتار می‌شود، نیاز به ارتباط انسانی است. این دانش آموز به ارتباطات اجتماعی شدیداً نیاز دارد و ارتباط شخصی برای او مهم است.
  - از جمله نیازهای ثانویه‌ای که باعث این رفتار می‌شود، نیاز به وابستگی است. این دانش آموز نیاز به گسترش ارتباطات نزدیک با همسالان و یا بزرگسالان دارد. دومین نیاز ثانویه، نیاز به تهاجم است. این دانش آموز تلاش می‌کند به طور مؤثری با کلاس یا آموزگار درگیر باشد و نمی‌داند که در حال ابراز یک رفتار منفی است. نیاز به موفقیت یکی دیگر از عوامل ثانویه‌ی بروز این رفتار است. در واقع این دانش آموز نیازمند کسب تجربه‌ی نوعی موفقیت است که از راه صحبت کردن به دست می‌آورد. همچنین این دانش آموز نیاز دارد دیگران او را به عنوان یک فرد بشناسند.
  - در این بخش به پاره‌ای از اقداماتی که می‌تواند به دانش آموز پرحرف کمک کند تا رفتارهای متعادل‌تری را در پیش بگیرد، اشاره می‌شود:
۱. به خاطر داشته باشید این مشکل، بیشتر اجتماعی است تا انضباطی. اگر به عنوان مشکل انضباطی مورد
  - توجه قرار گیرد فقط یک مسئله است. توانایی صحبت کردن به خودی خود امری منفی نیست، بلکه دانش آموز باید یاد بگیرد که توانایی شخصی خود (حرف زدن) را مدیریت کند.
  ۲. آگاه باشید اغلب از این رفتار به عنوان رفتاری اجباری یاد می‌شود. این رفتار چیزی بین ادعا و تهاجم است که در فرد، با خودانگاره‌ی ضعیف همراه است.
  ۳. هرگز وانمود نکنید چنین دانش آموزی می‌داند که در حال صحبت کردن است. دانش آموز ممکن است آگاه باشد یا نباشد.
  ۴. هرگز وانمود نکنید همکلاسی‌های او می‌دانند او در حال صحبت کردن است. آنها حتی ممکن است صحبت‌های او را نشنوند.
  ۵. به خاطر داشته باشید، رابطه‌ی شما با یک دانش آموز، بر رابطه‌ی شما با تمام دانش آموزان تأثیر می‌گذارد. ممکن است نحوه‌ی مدیریت شما بر این دانش آموز به رابطه‌ی شما با دیگر دانش آموزان آسیب برساند. آن روی خود را که دوست ندارید دانش آموزان ببینند، نشان ندهید.
  ۶. ابتدا، درست با وی برخورد کنید و هرگز او را غیرمنطقی تنبیه نکنید. اینگونه نباشد که دانش آموز پرحرف را یک روز تحویل بگیرید و روز بعد او را نادیده بگیرید.
  ۷. مهم است در میان جمع از او انتقاد نکنید. شما هرگز این مشکل را در ساعت کلاسی نمی‌توانید حل کنید. مشاوره‌ی خصوصی الزامی است. برای مشاوره نیز نیازمند برنامه‌ای برای تغییر این رفتار هستید.
  ۸. دلیل پرحرفی دانش آموز را بیابید. اگر نتوانید نیازهای این دانش آموز را برآورده کنید، این رفتار را نیز نمی‌توانید تغییر دهید.

۹. دانش آموز پرحرف شدیداً به فعالیت نیاز دارد. به این دانش آموز، وظایف و مسئولیت‌های روزانه بدهید. تا این نیاز او ارضا شود.
۱۰. به دانش آموز پرحرف بگویید که در حین تدریس او را صدا خواهید کرد و یا حتی از او سؤالاتی در مورد موضوع بحث خواهید پرسید.
۱۱. دانش آموز پرحرف را در کنار دانش آموزان آرام و جدی بنشانید.
۱۲. در حین تدریس، در کنار میز این دانش آموز قرار بگیرید. این امر باعث می‌شود او دست از پرحرفی بکشد.
۱۳. زمانی که این دانش آموز در حال صحبت است، کار کلاسی او را متوقف نکنید و یا کلمه‌ای نگویید. به میز این دانش آموز به آرامی نزدیک شوید. این کار، او را از پرحرفی باز می‌دارد. به همین ترتیب، بیشتر مواقع به او نگاهی بیندازید.
۱۴. برای منع دانش آموز از پرحرفی می‌توانید از اشاره استفاده کنید. هرگز کار کلاس را متوقف و شروع به تویخ او نکنید.
۱۵. اغلب اوقات با نامیدن او، سعی کنید تا توجه او کاملاً به شما معطوف شود.
۱۶. این دانش آموز را به چالش بکشید. هرگز فراموش نکنید افراد مشکل‌دار اغلب بیشترین فعالیت را از خود نشان می‌دهند. دانش آموز پرحرف می‌بایست دانش آموز خوبی هم باشد.
۱۷. رفتار مثبت و مشارکت او را در کلاس، تقویت کنید.
۱۸. از مواد آموزشی متفاوت و مختلف استفاده کنید تا بتوانید علاقه‌ی این دانش آموز را به خود جلب کنید و کلاس را برای او جذاب کنید.
۱۹. تلاش کنید برای ایجاد توجه و آمادگی در او از برنامه‌های تشویقی استفاده کنید.
۲۰. برای تشویق دانش آموز پرحرف، او را به طور مؤثری فعال کنید. به او اجازه دهید تا اوراق را بین بچه‌ها توزیع کند و کارهایی از این قبیل انجام دهد.
۲۱. در یک جلسه‌ی خصوصی به این دانش آموز بگویید: «توانایی تو در صحبت کردن، سرمایه‌ی توست، پس آن را عاقلانه و با پیروی از برخی نصایح به کار ببر. ابتدا فکر کن، سپس صحبت کن، به طوری که با انجام این کار، و نه فقط با صحبت کردن، محبوبیتی کسب کنی. دوم آن که به آرامی صحبت کن تا مردم بفهمند که چه می‌گویی. سوم آنکه با متانت و آرامش صحبت کن تا محبوبیت افراد ژرف‌اندیش را به دست آوری و بالاخره صحبت خود را محدود کن. به خاطر داشته باش همواره می‌توانی پیشنهاد بدهی ولی نمی‌توانی صحبت خود را پس بگیری».
۲۲. درباره‌ی رفتار او با والدینش صحبت کنید و زمانی را پیدا کنید تا آنها بتوانند صحبت‌های شما را به خوبی بشنوند.
- اشتباه‌های متداول در مورد این کودکان**
- برخی داوری‌های نادرست و خطاهایی که معمولاً در رویارویی با این دانش آموزان اتفاق می‌افتد و می‌تواند منجر به تثبیت رفتار یا تشدید آن شود عبارت‌اند از:
۱. خود را خسته و عصبانی نشان دهید. این کار هیچ کمکی به این وضعیت نمی‌کند. در حقیقت باعث می‌شود دانش آموز پرحرف، عصبی و نگران شود و حتی سبب می‌شود او بیشتر صحبت کند.

- چنین فردی تنها بماند.
۱۱. به قدری خسته شوید که کارهایی انجام دهید یا چیزی بگویید که آرزو کنید آن کار را انجام نمی‌دادید.
  ۱۲. دلایل پرحرفی مداوم او را پیدا نکنید.
  ۱۳. تصور کنید دانش‌آموز پرحرف خلاف ما و کلاس عمل می‌کند، یا این که دانش‌آموز علاقه‌مندی نیست و یا صحبت‌های او مؤدبانه نیست.
  ۱۴. تصور کنید راه حل کوتاه مدتی وجود دارد.
  ۱۵. اجازه دهید دانش‌آموزان پرحرف پس از پایان درس روزانه، همدیگر را ملاقات کنند.
  ۱۶. دانش‌آموز پرحرف را به گونه‌ای محدود کنید که هیچ زمانی امکان مشارکت نداشته باشد.
  ۱۷. در جهت تحقیر و اهانت دانش‌آموز پرحرف اقدام کنید، یا به این رفتار وی توجه کنید یا تلاش کنید تا با تأیید این رفتار بد، وی را آرام کنید.
۲. از عباراتی همچون «خفه شو» و یا «دهانت را ببند» استفاده کنید.
  ۳. کلاس را برای تویخ او، متوقف کنید.
  ۴. طوری عمل کنید که او تحقیر و شرم‌منده شود.
  ۵. کل کلاس را تنبیه کنید یا روی هم‌کلاسی‌ها فشار ایجاد کنید.
  ۶. به دلیل وجود یک نفر قاعده و قانون‌هایی برای کل کلاس وضع کنید.
  ۷. تصور کنید دیگر دانش‌آموزان از پرحرفی او در آزارند. هم‌کلاسی‌های چنین دانش‌آموزی ممکن است حتی صحبت‌های او را هم نشنوند.
  ۸. دائماً نسبت به رفتار او واکنش نشان دهید و به طور غیر منطقی او را تنبیه کنید.
  ۹. برای جلوگیری از پرحرفی جای وی را تغییر دهید یا واکنش‌های فوری و آنی نشان دهید.
  ۱۰. این دانش‌آموز را تنها بگذارید. دانش‌آموز پرحرف نیاز به توجه و امنیت دارد، اجازه ندهید

زیرنویس ها:

1. The Snoop
2. The Talker

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

منبع:

available at : <http://www.disciplinehelp.com/teacher/detail.cfm?behavior ID=30&title=the %20>